

OAJ:n Turun Paikallisyhdistys ry
Aurakatu 20 F - 20100 TURKU
OAJTurku@gmail.com
www.oajturku.fi

VAATIMUS SIIJAISKÄYTÄNTÖJEN PERIAATTEISTA PÄÄTTÄMISESTÄ TURUN SIVISTYSTOIMIALALLA

OAJ:n Turun paikallisyhdistys ry edellyttää Turun kaupungin kasvatus- ja opetuslautakuntaa perusopetuksesta vastaavana tahona linjaamaan ja päättämään periaatteet sijaisten palkkaamisen osalta ottaen huomioon lapsiasianvaltuutetun ja opetusministerin keväällä esittämät näkemykset.

Lainsäädäntö edellyttää turvallista opiskeluympäristöä kaikilla koulutusasteilla. Perusopetuslain 29 §:n mukaan oppilailla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Työturvallisuuslain 2 §:n mukaan opetushenkilöstöllä on puolestaan oikeus turvalliseen työympäristöön. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja henkilökunnan turvallisuuden varmistaminen kaikissa tilanteissa.

Tutkimusten ja arviointien mukaan kiusaaminen tapahtuu tilanteissa, joissa valvonta on vähäisintä ja opettaja ei ole välttämättä läsnä, kuten välitunnit ja siirtymät. Tällaisten tilanteiden tarkoituksenmukainen järjestäminen jättämällä palkkaamatta sijaista on vastoin laissa säädettyä velvollisuutta taata opiskeluympäristön turvallisuus.

Opetukseen osallistuvalla on työpäivinä oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. "Lapsiasiavaltuutettu pitää sijaiskielloja kaikkien lasten kannalta ongelmallisina, mutta usein syrjintä ja lapsen oikeuksien loukkaukset näkyvät välittömimmin haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten hyvinvoinnissa. On arvioita, että Suomen päiväkodeista 24 prosentissa, 31 prosentissa peruskouluista, 30 prosentissa lukioista ja 17 prosentissa ammatillisista oppilaitoksista on voimassa sijaiskiello tai vastaava määräys. Lapsiasiavaltuutetun saamien yhteydenottojen perusteella vaikuttaa, että sijaiskiellot tai vastaavat ovat usein luonteeltaan pikemmin pysyviä kuin tilapäisiä. Sijaiskiellot ovat johtaneet tilanteisiin, joissa esimerkiksi erityisopetus on jäänyt saamatta. Sijaiskiellot eivät rajaudu opettajiin. Koulussa vammaisen lapsen henkilökohtaisen avustajan tullessa sairaaksi vammaista lasta saatetaan kehottaa jäämään kotiin tilanteessa, jossa lapsella ei ole tarvetta poissaoloon koulusta. Lapsiasiavaltuutettu pitää välttämättömänä, että valtio tehostaa valvontaa koulutuksen järjestäjiä kohtaan sijaiskiellojen lopettamiseksi. "<http://lapsiasia.fi/wp-content/uploads/2017/05/Vuosikirja-onko-lapsella-oikeusturvaa.pdf>"

OAJ:n Turun Paikallisyhdistys ry
Aurakatu 20 F - 20100 TURKU
OAJTurku@gmail.com
www.oajturku.fi

"Oppilailla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta jokaisena työpäivänä. Opetuksen järjestäjä, käytännössä koulun rehtori, on kokonaisvastuussa erityistilanteiden opetusjärjestelyistä. Hänen tulee varmistaa kaikissa tilanteissa opetusjärjestelyjen lainmukaisuus. Työtuomioistuin linjasi ratkaisussaan vuonna 2017, että jos äkillisesti ja yllättävästi poissaolevalle opettajalle ei saada heti hankittua sijaista, voidaan opettajalta tarvittaessa edellyttää toisen opettajan luokasta huolehtimista oman työn ohella siihen saakka, kunnes sijaisjärjestelyt saadaan hoidettua (TT 2017:22). Opetus- ja kulttuuriministeriö kuitenkin alleviivaa, että tämä menettely on rajattava ainoastaan yllättäviin ja äkillisiin tilanteisiin. Keskeistä on, että sijaisen hankintaan ryhdytään välittömästi sijaistarpeen tultua työnantajan tietoon. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/Kysymys/Documents/KKV_407+2018.pdf

Näillä perusteilla näkemysemme mukaan on linjattava, että rehtorilla on oikeus ja velvollisuus ryhtyä aina hankkimaan sijaista heti saatuaan tiedon opettajan esteestä hoitaa virkaansa/tehtävänsä tai opettajan poissaolosta, jotta voidaan turvata turvallinen opiskeluympäristö oppilaille ja turvallinen työskentely opettajille. Rehtori voi käyttää oto/ovo- määräystä vain yllättävissä ja äkillisissä sijaistilanteissa siihen saakka, kun sijainen on saatavissa. Tilanne ei ole yllättävä tai äkillinen enää seuraavana päivänä.

Lisäksi vaadimme, että opetuksen järjestäjän on seurattava sijaistarvetta vuositasona. Opetuksesta vastaavan tahon on tiedettävä, onko sillä pysyvä sijaistarve läpi kouluvuoden. Mikäli sijaistarve on pysyvä läpi kouluvuoden, on lainsäädännön mukaan myös tähän työvoimatarpeeseen varauduttava riittävällä henkilöstöresurssilla eli riittävä määrä sijaisia on palkattava toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen. Viranhaltijanlain 3 §:n perusteluiden mukaan, "mikäli työnantajalla on kuitenkin samanlaisissa töissä pysyvä viransijaisuustarve, työnantajan pitäisi perustaa riittävästi virkoja, joilla katetaan myös tämä pysyvä sijaisuustarve" (HE 196/2002).

Pyydämme, että asiassa tehty päätös toimitetaan yhdistykselle tiedoksi seuraavaan osoitteeseen:

OAJ:n Turun paikallisyhdistys ry
Aurakatu 20 F
20100 Turku

Sekä sähköpostilla jaana.tomppo@turkuamk.fi

Turussa 12.9.2019

Jaana Tomppo
Puheenjohtaja
OAJ:n Turun paikallisyhdistys ry

Kirsi Järkia
Sihteeri
OAJ:n Turun paikallisyhdistys ry

Lisätietoja asiasta antaa:
Tero Koskinen
Päälouottamusmies JUKO OVTES
tero.koskinen@turku.fi
040 631 9746